

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΚΑΛΟ ΣΠΑΣΙΜΟ

εὐχάθηκε ὁ Βασιλεὺς στὴν Λαμία σ' ἕναν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου.

— Εἴσαστε καὶ σεῖς στὴν συμπλοκή, τὸν ἐρωτῆσε ὁ Βασιλεὺς, ἐννοῶν τὴν περίφημη συμπλοκὴ τῶν καθηγητῶν.

— Ὅλοι, ἀλλὰ δὲν ἐσπίασα καὶ ὅλοι τὰ κεφάλια μας!

— Εἰς ἄλλαν ὁμοίαν συνεδρίασιν νὰ φροντίσετε νὰ τὰ σπάσετε ὅλοι τὰ κεφάλια σας. Ἀλλὰ καλὸ σπίσιμο!

Τὰ τελευταῖα λόγια δὲν τὰ εἶπε θυμωμένος ὁ Βασιλεὺς. Τὰ εἶπε γελαστὴς, ἔτσι σὰν νὰ λέμε χαριεντιζόμενος. Ἀλλὰ καμμιὰ φορὰ τὰ χωράτὰ καὶ τὰ γέλοια κρύδουν περισσότερο φαρμάκι ἀπὸ τὴν σοβαρότητα. Καὶ ὁ Βασιλεὺς, τὸ φωνάζουμε καὶ τὸ ὑποστηρίζουμε, ἤμιλινε σοβαρότητα. Γιατί ἐπισημοποίησε μὲ τοὺς λόγους του ὅτι αἰσθανόμεθα ὅλοι μέσα μας κατόπιν τοῦ δρόμου ποῦ ἐπῆρε, κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως χρόνια, τὸ Πανεπιστήμιον φερόμενον ἀπὸ στραβοτιμονιάς εἰς στραβοτιμονίαν, πρὸς πλῆρες ναυάγιον.

Ὁ Διάδοχος, τὴν ἴδια ὥρα κι' ἀπάνω στὸ ἴδιον ζήτημα—ὅταν κάποιος τοῦ ἐξεδήλωσε τὸν φόβον, ὅτι πιθανὸν νὰ σκέπτονται οἱ Βουλγάροι νάναιναξουν τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὸ Πανεπιστήμιον—εἶπε, ὅχι μὲ γέλοια, ἀλλὰ σοβαρότητα:

— Ὅσον διὰ τὸ Πανεπιστήμιον, ἔπρεπε νάναιναξθῇ κατόπιν τῶν τελευταίων ἐν αὐτῷ συμβάντων!

Κ' ἐννοοῦσε ἡ Α.Υ. τὸν καυγᾶ τῶν Καθηγητῶν. Ἰσως νὰ ἐννοοῦσε καὶ προγενέστερα γεγονότα. Τὶς Ταρταρινικὰς λ. χ. ἐξεγέρσεις καὶ τὶς μελοδραματικὰς πολιορκίας καὶ τοὺς Δογκιχωτικούς ἀγῶνας καὶ τὰ ὑπὲρ Πίστεως καὶ Σχολαστικότητος αἱματοκυλίσματα καὶ τὰλλα παρόμοια κινήματα, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ γραφοῦν βεβαίως στὸ ἐνεργητικὸ τοῦ εὐρυτάτου οἰκοδομήματος τὸ ὁποῖον προστατεύουν οἱ μαρμαρένιες κουκουβάγιες.

Ὅ,τι ὅμως καὶ ἂν ἐννοοῦσε, τὸ δυστύχημα εἶνε πῶς οἱ Βούλγαροι δὲν ἐμπνέονται ὑπὸ τόσο φιλελληνισμοῦ, ὥστε καὶ τὸ Πανεπιστήμιον καὶ ἡ Βουλὰ θὰ μένουν ἀσάλευτα στὴν θέσιν τους καὶ μόνον ὁ Παρθενὼν θὰ διατρέχῃ τὸν κίνδυνον νὰ σωριασθῇ κατὰ γῆς ἀπὸ τὶς βόμβες, τὶς γεμάτες φαιδρότητα, ποῦ τοῦ ρίχνουν ἀδιακόπως οἱ ἐργολαβικῶς ἀναλαβόντες νὰ τὸν προφυλάξουν ἀπὸ τὰ καταχθόνια τῶν Βουλγάρων σχέδια.

ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΘΡΑ

ποῦ σπανιότατα γράφονται εἰς Ἑλλην. ἐφημερίδας, εἶνε τὸ ἄρθρον τῆς προχθεςινῆς «Ἐστίας» τὸ σχολιάζον τοὺς περὶ Γεν.Διοικήσεως τοῦ Στρατοῦ θαρραλέους καὶ συμπνευματώτους λόγους τοῦ Διαδόχου, τοὺς δημοσιευθέντας στὴν «Ν. Ἡμέρα» τῆς Τεργέστης.

Ὁ πολιτικὸς ἀρθρογράφος τῆς ἀγαπητῆς συναδέλφου κ. Ρέπουλης, μὲ ὅλον τὸ θάρρος τῆς γνώμης καὶ μὲ ὅλην τὴν εὐρύτητα τῆς σκέψεως καὶ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν καὶ τὴν σαφήνειαν τῆς ἐκφράσεως ποῦ τὸν διακρίνει, δὲν περιορίσθηκε στὸ ἀληθινὰ ἐμπνευσμένον ἄρθρον του νὰ καταδείξῃ καὶ νὰ ἐξάρῃ μόνον τὴν εὐεργετικὴν ἀνάμειξιν τοῦ μέλλοντος Βασιλέως μας στοῦ στρατοῦ τὴν ἀναμόρφωσιν, ἀλλὰ ἐπετέθη καὶ κατὰ τῆς δημοκρατίας, τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς δημοσιογραφικῆς, ἡ ὁποία καὶ τὸ ζήτημα αὐτὸ, τὸ οὐσιαστικώτατον γιὰ τὸν παρὲν καὶ γιὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἑθνους, δὲν τὸ ἄρρηξε ἀμόλυντον.

... ἂν ἐρῶμεν, γράφει, εἰς τὸν τόπον αὐτὸν μέλλει τοῦ ν' πληρώνεται ἀκριβὴς ἡ εἰλικρίνεια τῶν ἰδεῶν καὶ πεποιθήσεων. Οὕτε ὁ πολιτευόμενος, οὕτε ὁ δημοσιογράφος δύνανται νὰ εἶνε ὀζημιώτως εἰλικρινεῖς. Ἡδημιουργ-

γῆθ δημοκρατικὴ ἀτμόσφαιρα ἀποπνεκτικῇ. Φθείρονται οἱ χαρακτῆρες τῆς κοινωνίας κατακευόμενοι. Ὑποβιβάζονται εὐτελέστατα ἀπὸ ἀτομικοὺς ὑπολογισμοὺς κισθῆματα ἐνυπάρχοντα εἰς πάντα λαόν. Καὶ ὑφθύνται, τολμῶν δὲ θῆναι, γενναῖα τὰς ἀνιστήματα, ἵνα φρίκωνται ὅτι ὁμιλοῦν μετὰ θάρρους, ἐνῶ πρίν γε μὴ ὁμιλοῦν μετὰ ὑπολογισμοῦ ἀπλῶς καὶ μόνον ἐγωϊστικοῦ, μετὰ ὑπολογισμοῦ κατακείας δημοκρατικῆς.

Ἐννοοῦμεν πῶς θεωρεῖται καὶ πῶς ὑπὸ πολλῶν χαρακτηρίζεται ὁ κατὰ τῆς τοιούτης ἐλευθερίας δημοκρατίας ἀγών. Ἐννοοῦμεν εἰς ποῖας κρίσεις ἀπευθύνονται οἱ δημοκροῦντες καὶ εἰς ποῖας οἱ μὴ θέλοντες νὰ δημοκροῦσιν. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα δὲν δύναται ποτὶ νὰ μὲς ἀποτρέψουν ἀπὸ τοῦ νὰ διακηρύττωμεν καὶ ἡμεῖς τὰς πεποιθήσεις μας. Καὶ τὰς διακηρύττωμεν ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι δὲν εἶνε ὁλός ὁ κόσμος τυφλός, οἱ δὲ ὁλοφρονούντες ἀποτροπιάζονται τὸν ἀγῶνα τῶν δημοκροῦντων.

Τῆς ἀντιδημοτικότητος καὶ τῆς τ' ἀγαθὰ τὰ ἐδοκίμασε καὶ τὰ δοκιμάζει καὶ ὁ «Νουμάς». Καὶ τὸ θεωρεῖ ὡς τὴν τιμιωτέραν ἐπίσπεψιν τοῦ ἀγῶνος του, ὅτι δημοσιογράφοι τῆς περιωπῆς τοῦ κ. Ρέπουλη τάσσονται παρὰ τὸ πλεονόν του ἀγωνιζόμενοι κατὰ τῆς δημοκρατίας καὶ παρασκευάζοντες τὴν κοινὴν γνώμην διὰ τὴν εἰλικρινεστέρην καὶ ἠθικωτέρην ἐργασίαν τοῦ μέλλοντος, τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ ὀρθοὶ καὶ πατριωτικῶς σκεπτόμενοι ἀναιροποιοῦν.

ΣΤΗ ΔΑΣΚΑΛΟΥΔΑ

Ξανθὴ μου δασκαλοῦλα, ποῦ τὰ παιδιὰ μαθαίνει
Γοργὰ νὰ συλλαβίζουν μέτρα στ' ἀλφάβητόν σου
Μὲ τὴ ματιὰ σου ἐκείνη μὲ σφίξεις, μὲ πείλεις.
Τούλχιττον λυπήτου καὶ κάμε μου μιὰ χάρη:
Μάθε με νὰ διαβάζω τὰ φύλλα τῆς καρδιάς σου
Νὰ μάθω πῶς μιλάει καὶ τί λαλεῖ ἡ ματιὰ σου.

Θύμιος Σφήκος

ΟΥΤΕ ΠΟΛΥ

οὔτε λίγο ὁ ἀθεόφοβος! Τόσο ἀγανάκτησε γιὰ τὰ ἄναιδρα καμώματα τῶν Βουλγάρων, ὥστ' ἐπίασε καὶ ἔγραψε ἀνοικτὴν ἐπιστολὴν στὸν Φερδινάνδον τὴν ὁποίαν ἐδημοσίευσε, ἀντὶ κυρίου ἄρθρου, στὴν ἐφημερίδα του μὲ παχέα, παχύτατα σὰν τὸν πατριωτισμὸ τοῦ στοιχείου.

Τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν τὴν ἀναδημοσίευμεν, χάριν εὐρυτέρως κυκλοφορίας, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὴν διαβάτῃ ὁ Φερδινάνδος καὶ νὰ... ἐγκαταλείψῃ τοὺς Βουλγάρους στὴν τύχην τους.

Ἐτοιμασθῆτε τώρα καὶ γιὰ τὴν ἀπόλαυσιν:

«Ὅντι εὐκλεοὺς καὶ ἐνδόξου οἰκογενείας, ἄνδρες καὶ γενναῖοι στρατιῶται Φερδινάνδε, Ἡγεμῶν τῆς Βουλγαρίας. Αἱ ἀρεταὶ σου σὲ προώρουν διὰ μέγαλα καὶ ὁ εὐτελής λαός σου σὲ ὀθεῖ πρὸς τὰ ἄναιδρα καὶ ταπεινά. Πῶς δε-

πολυθρόνα τοῦ γραφείου του.

— Κάθησε παρακαλῶ, — εἶπε ἐνῶ μοῦ ἔκαμνε κύα. Κατόπιν ἔδραμε στὴν ἄλλη ἄκρην τοῦ δωματίου καὶ ἐγύρισε μὲ κατὰ τριανταφυλλιά καὶ κίτρινα εἰσιτήρια καὶ μοῦ τᾶξωε στὸ χέρι.

— Στὸ Κωμικὸν Μελοδράμα, εἶπε, τὴν Πέμπτην τὴν Παρασκευὴν, στὴν Ἑπιθεώρησιν τὸ Σάββατον, στὸ θέατρο τῶν Κουφοτήτων. Δὲν εἶν' ἄλλο μοῦ φαίνεται.

— Μά... ἄρχισα ἐγώ.

— Χαίρω ποῦ εἶσαι ἐλεύθερος, — εἶπε ἐκεῖνος καὶ ἐχούφτωσε κατὰ διορθώσεις ἀπ' τὸ γραφεῖόν του καὶ ἄρχισε νὰ διαβάζῃ.

— Δὲν ἐννοῶ ἀπολύτως τίποτε, εἶπα ἐγώ.

— Ἐ! εἶπε ἐκεῖνος μὲ τὸν ὀξύτερον τόνον τῆς φωνῆς του, σὰν νὰ ἐφάνταζετο πῶς εἶχε φύγει καὶ νὰ ἐξιππίσθη μὲ τὸ ἄκουσμα τῆς ὁμιλίας μου.

— Πρέπει νὰ γράψω κριτικὰς γι' αὐτὰ τὰ δράματα;

— Κάμε κατὰ... Μπα; καὶ ἐνόμισες πῶς σοῦ ὤσωσιν μιλιέται γιὰ νὰ πᾶς τζάμπα στὸ θέατρο;

— Μὰ δὲν ξέρω...

— Γιὰ κορόϊδο μὲ παίρνεις;

— Μὰ, ἀφοῦ δὲν ἐπάτησα ποτὶ τὴ ζωὴ μου σὲ θέατρο!

— Παρθενὼν ἔδαφος, τότε.

— Μὰ δὲν νοιώθω τίποτε ἀπὸ θέατρο, ξέρετε.

— Αὐτὸ ἀκριβὴς θέλω, Νέα ἀντιλήψις. Ὅχι πεπα-

λαιωμένας ἔξεις. Ὅχι κλιτὸ ξαναμαγειρεμένα. Ἡ δική

μας εἶνε ζωντανὴ ἐφημερίδα, καὶ ὅχι σακκούλι μὲ παλιὰς πραγμάτιες. Τίποτε ἀπ' τὴν τακτικὴν σὰν τὸ ρωλόγι δημοσιογραφία σας, ἐδῶ μέτα. Καὶ ἡμπορῶ νὰ ἐπαναπαύω εἰς τὴν εὐθύτητά σου...

— Μὰ, ἡ συνήθειά μου δὲν μ' ἀφίνει...

Μ' ἄρπαξε ἔξαφνα καὶ μ' ἐβγαλε ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα του.

— Πήγαινε καὶ πές τα τοῦ Οὐέμπλη, εἶπε. Αὐτὸς θὰ σοῦ ἐξηγήσῃ.

Ἐνῶ ἐστακόμουν σστισιμένος, ἄνοιξε πάλιν τὴν πόρτα, εἶπε «Τὸ ξέχασα τοῦτο!» μοῦ πέταξε τέταρτον εἰσιτήριο στὰ χέρια μου (ἦταν γιὰ κείνο τὸ βράδυ—μετὰ εἴκοσι λεπτά τῆς ὥρας) καὶ μοῦ κλείσε κατὰμουτρα τὴν πόρτα. Ἡ φωνὴ του ἦτον ἐντελὴς ἡττοχός, ἀλλὰ ἐκατάλαβα τὴ ματιὰ του.

Συχαίνομαι τὰς συζητήσεις. Ἀπεράτιστα λοιπὸν νὰ δεχθῶ τὴν πρότασιν του καὶ νὰ γείνω (πρὸς ἰδίον μου ὄλεθρον!) δραματικὸς κριτικός. Ἐπῆγα μὲ ἄργὰ βήματα στὸ γραφεῖόν τοῦ Οὐέμπλη.

Αὐτὸς ὁ Μπάρναμπης ἔχει ἐξόχως πειστικούς τρόπους. Ὅλγας ιδέας ἐξέφρασε κατὰ τὸ τετραετὲς διάστημα τῆς λίαν εὐχαρίστου γνωριμίας μας χάρις νὰ μὲ κάμῃ νὰ τὰς ἐνστερνισθῶ ἐξ ὁλοκλήρου. Φυσικά, ἰσως τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς εὐθυτικῆς ἰδιοσυγκρασίας μου βεβαίως ἐπιδρῶν πολὺ ἐπάνω μου τὸ περιβάλλον. Ἀληθινὰ, εἰς τὴν καταραμένην μου εὐπάθειαν, τὴν ἐκ τῶν ζωῶν ἐντυπώσεων, ὁφείλονται ὅλα μοῦ τὰ δυστυχήματα. Ἐκαμα ἤδη λόγον διὰ τὴν

ἐλαφρὰν τραυλότητα ποῦ ἀπέκτησα ἀπὸ ἕναν συμμαθητὴν στὰ μικρά μου. Μόλακαυτα, αὐτὰ εἶνε παρέρχασιν...

Ἐπῆγα στὴν κατοικίαν μου μὲ τὸ ἀμάξι νὰ βάλω τὸ φρά-

κο μου. Δὲν θὰ ἐνοχλήσω τὸν ἀναγνώστην μὲ τὰς σκέψεις μου διὰ τὴν πρώτῃν ἐκείνην παράστασιν, τὴν παράξενην ἐκείνην συνάθροισιν ἀνθρώπων—αὐτὰ τὰ ἐφύλαξα διὰ τὰ Ἀπομνημονεύματά μου—οὔτε μὲ τὴν ταπεινωτικὴν ἱστορίαν τοῦ πῶς ἔχασα τὸν δρόμον μέσα σ' ἕνα σωρὸ διαδρόμους καὶ σκάλες μὲ κόκκινα πλοῦς καὶ εἶδα τὴν τοῖτην τραβῆν ἀπὸ τὸ ὑπερώον. Τὸ μόνον σημεῖον τὸ ὁποῖον ἐπίθυμῶ νὰ εἰπῶ καὶ νὰ περιγράψω εἶνε ἡ ἀξιοσημείωτος ἐπίδοσις τῆς σκηνακῆς ὑποκρίσεως εἰς ἐμέ. Μὴ λησμονῆτε ὅτι εἶχα ζήσει ὥς τότε ἥσυχον καὶ περιορισμένον βίον καὶ ὅτι δὲν εἶχα πατήσῃ ποτὶ τὸ θέατρον καὶ ὅτι εἶμαι λίαν εὐπαθὴς εἰς τὰς ζωῶν ἐντυπώσεις, τὸ ἐπαναλαμβάνω.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις ἦτο βαθεῖα ἐκπλήξις ὅχι ἀμείνων ἀνησυχίας. Ἡ τεραστίαν ἀντιφυσικότητα τῆς ὑποκρίσεως εἶνε πρῶτον ποῦ περνᾷ ἀπαράτητον διὰ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἐνεκα τῆς παιδίδθεν φοιτήσεώς των εἰς τὰ θέατρα. Συνειθίζουν τὰς φανταστικὰς χειρονομίας, τὰς κυματώδεις συγκινήσεις, τοὺς μεγαλοστόμους στομασμούς, τοὺς μελωδικούς φρυαγμούς, τὰς αγωνιώδεις ὑλακὰς, τὰ θαγκάματα τῶν χειλέων, τὰς ἀγριωπάς φρίκας καὶ τὸν λοιπὸν συμβολισμὸν τῶν σκηνακῶν συγκινήσεων.

(Ἀκολουθεῖ)

